

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 grudnia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że:

1) J. P. jako wspólnik spółki cywilnej ELBO PPHU ponosi solidarną odpowiedzialność całym swoim majątkiem wraz ze spółką i wspólnikiem E. N. za zobowiązania spółki z tytułu nieopłaconych składek za zatrudnionych pracowników w kwocie 75.902,75 zł w tym:

a) na ubezpieczenia społeczne za okres od marca 2011 roku do października 2011 roku, od grudnia 2011 roku do października 2012 roku, od grudnia 2012 roku do czerwca 2013 roku i od sierpnia 2013 roku do września 2015 roku w łącznej kwocie 62.679,98 zł (należność główna – 47.361,88 zł, odsetki liczone na dzień 29 grudnia 2016 roku – 13.756 zł, koszty egzekucyjne – 1.562,10 zł),

b) na ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2011 roku do października 2011 roku, od stycznia 2012 roku do lutego 2012 roku, za kwiecień 2012 roku, od lipca 2012 roku do października 2012 roku, za kwiecień 2013 roku, od grudnia 2013 roku do września 2015 roku w łącznej kwocie 11.281,64 zł (należność główna – 8.580,54 zł, odsetki liczone na dzień 29 grudnia 2016 roku – 2.357 zł, koszty egzekucyjne – 344,10 zł),

c) na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za kwiecień 2011 roku, za okres od czerwca 2011 roku do października 2011 roku, od stycznia 2012 roku do lutego 2012 roku, od grudnia 2013 roku do września 2015 roku w łącznej kwocie 1.941,13 zł (należność główna – 1.464,33 zł, odsetki liczone na dzień 29 grudnia 2016 roku – 388 zł, koszty egzekucyjne – 88,80 zł).

2) E. N. jako wspólnik spółki cywilnej ELBO PPHU ponosi solidarną odpowiedzialność całym swoim majątkiem wraz ze spółką i wspólnikiem E. N. za zobowiązania spółki z tytułu nieopłaconych składek za zatrudnionych pracowników w kwocie 75.902,75 zł w tym:

a) na ubezpieczenia społeczne za okres od marca 2011 roku do października 2011 roku, od grudnia 2011 roku do października 2012 roku, od grudnia 2012 roku do czerwca 2013 roku i od sierpnia 2013 roku do września 2015 roku w łącznej kwocie 62.679,98 zł (należność główna – 47.361,88 zł, odsetki liczone na dzień 29 grudnia 2016 roku – 13.756 zł, koszty egzekucyjne – 1.562,10 zł),

b) na ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2011 roku do października 2011 roku, od stycznia 2012 roku do lutego 2012 roku, za kwiecień 2012 roku, od lipca 2012 roku do października 2012 roku, za kwiecień 2013 roku, od grudnia 2013 roku do września 2015 roku w łącznej kwocie 11.281,64 zł (należność główna – 8.580,54 zł, odsetki liczone na dzień 29 grudnia 2016 roku – 2.357 zł, koszty egzekucyjne – 344,10 zł),

c) na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za kwiecień 2011 roku, za okres od czerwca 2011 roku do października 2011 roku, od stycznia 2012 roku do lutego 2012 roku, od grudnia 2013 roku do września 2015 roku w łącznej kwocie 1.941,13 zł (należność główna – 1.464,33 zł, odsetki liczone na dzień 29 grudnia 2016 roku – 388 zł, koszty egzekucyjne – 88,80 zł).

Decyzja została wydana na podstawie art.83 ust.1, art.31 i art.32 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. 2016 roku, poz.963 ze zm.), art.107§1, §2 punkt 2 i 4, art.108§1, art.109§2 punkt 1, art.115 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2015 roku, poz.613 ze zm.).

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła E. N. w imieniu własnym i jako pełnomocnik J. N..

Wyjaśniła, iż działalność gospodarcza była na progu opłacalności. Prowadziła działalność mając nadzieję, że sytuacja się polepszy i spłaci zadłużenie. Nie chciała również stracić jakiegokolwiek zatrudnienia. Ostatecznie działalność została zlikwidowana.

Nadto podała, iż obecnie jest na rencie i nie jest w stanie sama poradzić sobie z zaistniałą sytuacją.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

Na rozprawie w dniu 27 września 2017 roku pełnomocnik ZUS wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. N. w dniu 1 kwietnia 1999 roku zawarła umowę spółki cywilnej z B. M.. Przedmiotem umowy było otwarcie i prowadzenie sklepu spożywczo – przemysłowego w Ł. przy ul. (...).

W dniu 28 września 1999 roku do spółki wstąpił K. N. w miejsce B. M., a w dniu 1 kwietnia 2001 roku w miejsce K. N. wstąpiła J. P..

(umowa – k.1, aneksy do umowy – k.2, k.3 akt ZUS)

W dniu 30 listopada 2016 roku E. N. została zawiadomiona o wszczęciu postępowania z urzędu w sprawie przeniesienia odpowiedzialności na współników spółki cywilnej za zobowiązania spółki obejmujące należność na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Ubezpieczona została pouczona o możliwości wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów w toku postępowania.

W dniu 16 grudnia 2016 roku ubezpieczona została poinformowana o zakończeniu postępowania.

(zawiadomienia – k.5, k.6, k.7, k.8 akt ZUS)

Spółka cywilna nie opłaciła należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń pracowniczych.

Zadłużenie spółki wynosi łącznie 75.902,75 zł w tym:

a) na ubezpieczenia społeczne za okres od marca 2011 roku do października 2011 roku, od grudnia 2011 roku do października 2012 roku, od grudnia 2012 roku do czerwca 2013 roku i od sierpnia 2013 roku do września 2015 roku w łącznej kwocie 62.679,98 zł (należność główna – 47.361,88 zł, odsetki liczone na dzień 29 grudnia 2016 roku – 13.756 zł, koszty egzekucyjne – 1.562,10 zł),

b) na ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2011 roku do października 2011 roku, od stycznia 2012 roku do lutego 2012 roku, za kwiecień 2012 roku, od lipca 2012 roku do października 2012 roku, za kwiecień 2013 roku, od grudnia 2013 roku do września 2015 roku w łącznej kwocie 11.281,64 zł (należność główna – 8.580,54 zł, odsetki liczone na dzień 29 grudnia 2016 roku – 2.357 zł, koszty egzekucyjne – 344,10 zł),

c) na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za kwiecień 2011 roku, za okres od czerwca 2011 roku do października 2011 roku, od stycznia 2012 roku do lutego 2012 roku, od grudnia 2013 roku do września 2015 roku w łącznej kwocie 1.941,13 zł (należność główna – 1.464,33 zł, odsetki liczone na dzień 29 grudnia 2016 roku – 388 zł, koszty egzekucyjne – 88,80 zł).

(informacja o rozliczeniu konta – k.10 akt ZUS)

J. P. zmarła w dniu 10 lipca 2017 roku.

(odpis skrócony aktu zgonu – k.25)

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie ww. dowodów z dokumentów, których treść ani autentyczność nie budziła wątpliwości.

Ubezpieczona E. N. w toku postępowania, pomimo udzielenia jej terminu na złożenie wniosków dowodowych, nie złożyła ich, nie zajęła również stanowiska w sprawie.

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie E. N. jest niezasadne.

Kwestia sporna w niniejszej sprawie sprowadzała się do ustalenia, czy ubezpieczona E. N. odpowiada za zobowiązania ELBO PPHU spółki cywilnej w Ł. z tytułu:

- a) składek na ubezpieczenia społeczne za okres od marca 2011 roku do października 2011 roku, od grudnia 2011 roku do października 2012 roku, od grudnia 2012 roku do czerwca 2013 roku i od sierpnia 2013 roku do września 2015 roku,
- b) składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od kwietnia 2011 roku do października 2011 roku, od stycznia 2012 roku do lutego 2012 roku, za kwiecień 2012 roku, od lipca 2012 roku do października 2012 roku, za kwiecień 2013 roku, od grudnia 2013 roku do września 2015 roku,
- c) składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za kwiecień 2011 roku, za okres od czerwca 2011 roku do października 2011 roku, od stycznia 2012 roku do lutego 2012 roku, od grudnia 2013 roku do września 2015 roku.

Zgodnie z treścią art.31 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz.1778) do należności z tytułu składek stosuje się odpowiednio art.116, art.116a, art.117, art.118§1 i 2 oraz art.119 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz.201).

Do składek na Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne (art.32 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

W myśl art.115§1 Ordynacji podatkowej wspólnik spółki cywilnej, jawnej, partnerskiej oraz komplementariusz spółki komandytowej albo komandytowo-akcyjnej odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie ze spółką i z pozostałymi wspólnikami za zaległości podatkowe (składkowe) spółki. Z kolei art.115§2 ordynacji stanowi, że §1 stosuje się również do odpowiedzialności byłego wspólnika za zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań, których termin płatności upływał w czasie, gdy był on wspólnikiem oraz zaległości wymienione w art.52 oraz art.52a powstałe w czasie, gdy był on wspólnikiem.

Za zobowiązania podatkowe powstałe na podstawie odrębnych przepisów po rozwiązaniu spółki, za zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań, których termin płatności upływał po rozwiązaniu spółki, oraz za zaległości wymienione w art.52 oraz art.52a powstałe po rozwiązaniu spółki, odpowiadają osoby będące wspólnikami w momencie rozwiązania spółki.

Orzekanie o odpowiedzialności wspólników spółki cywilnej nie jest oparte na zasadzie winy i dlatego nie ma znaczenia ustalenie przyczynienia się do powstania zaległości ani stopień zaangażowania poszczególnych wspólników

w działalność spółki cywilnej. Odpowiedzialność ta ma bowiem charakter obiektywny, niezależny od zawinienia i jest solidarna.

Do wydania przez organ rentowy decyzji o solidarnej odpowiedzialności współników spółki cywilnej ELBO z siedzibą w Ł. ze spółką ELBO, niezbędne było wykazanie, że zaległość składkowa dotyczy spółki cywilnej, a odwołująca E. N. była współnikiem spółki w czasie powstania zobowiązań, które przerodziły się w dochodzoną zaległość spółki ELBO oraz jej współników. Z kolei na ubezpieczonej spoczywał ciężar przedstawienia dowodów w celu wykazania okoliczności, które mogłyby stanowić o zwolnieniu jej z tej odpowiedzialności. Takich dowodów w toku postępowania ubezpieczona nie przedstawiła.

Ubezpieczona E. N. nie kwestionowała obowiązku zapłacenia składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych ani ich wysokości. W odwołaniu ubezpieczona przyznała, że prowadziła działalność, która nie była opłacalna.

Wobec powyższego organ rentowy w zaskarżonej decyzjach prawidłowo stwierdził, iż ubezpieczona E. N. ponosi odpowiedzialność solidarną za zaległości całym swoim majątkiem z tytułu nieopłaconych składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres wskazany w decyzji, to jest za okres, kiedy faktycznie była współnikiem spółki, a wskazana spółka niespornie posiada zadłużenia z tytułu należności składkowych za ten okres.

Dodatkowo należy wskazać, iż umorzenie należności składkowych na podstawie art.28 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, odroczenie terminu płatności na podstawie art.29 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych pozostaje poza zakresem niniejszego postępowania i wymaga złożenia przez ubezpieczoną stosownego wniosku w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołanie, gdyż nie było podstaw do ich uwzględnienia.

Na podstawie art.355§1 k.p.c. Sąd umorzył postępowanie w sprawie odwołania J. P., bowiem wydanie wyroku w tym zakresie jest zbędne.

Z opisu skróconego aktu zgonu wynika, iż J. P. zmarła w dniu 10 lipca 2017 roku. Zobowiązania J. P. z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych nie wchodzi w skład spadku. Ich sukcesja jest możliwa jedynie na podstawie i w granicach przepisów Ordynacji podatkowej, mającej zastosowanie na podstawie art.31 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych do należności z tytułu składek. Kwestię sukcesji podatkowej (składkowej) reguluje art.97§1 Ordynacji podatkowej, zgodnie z którym spadkobiercy podatnika, z zastrzeżeniem §2, przejmują przewidziane w przepisach prawa podatkowego majątkowe prawa i obowiązki spadkodawcy. W przepisie art.97 ordynacji podatkowej mowa jest o obowiązkach podatnika (płatnika). Przepis §1 odnosi się przy tym do obowiązków podatnika wynikających wprost z ustawy, natomiast §4 - do praw i obowiązków podatnika, ale wynikających z decyzji. W przepisie tym (§4) nie wskazano bowiem innego kręgu podmiotów, przejmujących prawa i obowiązki niż wskazany w §1 i §3 tego przepisu. Prawa i obowiązki, aby mogły być nabyte przez spadkobiercę muszą nie tylko wynikać z przepisów prawa, ale również przynależeć do konkretnej osoby, w tym wypadku spadkodawcy. Na powyższe zwrócił uwagę Naczelny Sąd Administracyjny, który w jednym z orzeczeń wskazał, iż na spadkobierców przechodzą tylko te obowiązki spadkodawcy, które miał on jako podatnik i tylko te, które są związane z realizacją obowiązków, wynikających z ustaw regulujących kwestie podatków (postanowienie NSA z dnia 24 czerwca 2003 roku, I SA/ŁD (...)). Nie można zatem mówić o sukcesji obowiązków, których spadkodawca nie nabył, a taka sytuacja miała miejsce w przedmiotowej sprawie. Płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych jest spółka cywilna. Natomiast współnicy odpowiadają na podstawie art.115 ordynacji podatkowej w zw. z art.31 i 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych solidarnie za zaległości składkowe spółki jako osoby trzecie. Objęcie odpowiedzialnością osoby trzeciej za cudze długi

składkowe musi jednak przyjąć postać decyzji organu rentowego. Decyzję taka ma charakter decyzji konstytutywnej, bowiem dopiero na mocy jej doręczenia powstaje po stronie osoby trzeciej zobowiązanie do zapłaty cudzej zaległości składkowej.

Na podstawie art.102 k.p.c. Sąd nie obciążył ubezpieczonej kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego.

Zgodnie z treścią art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Art.102 k.p.c. jest przepisem wyjątkowym, wymagającym wystąpienia okoliczności szczególnych, jak np. dotyczących stanu majątkowego czy też sytuacji życiowej strony. Przepis ten daje Sądowi pewną swobodę w przyznawaniu zwrotu kosztów procesu, gdyby stosowanie zasady odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 k.p.c.) nie dało się pogodzić z zasadami słuszności. Zastosowanie art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całości okoliczności konkretnego przypadku, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej zobowiązanego. Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974 roku, II CZ 223/73).

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie, zachodzą szczególne okoliczności dające podstawę do zastosowania w stosunku do ubezpieczonej art. 102 k.p.c. Odwołująca mimo swojego subiektywnego przekonania o zasadności odwołania przegrała sprawę. Jak wynika z akt sprawy ubezpieczona znajduje się w trudnej sytuacji finansowej, nie pracuje, pozostaje pod opieką poradni kardiologicznej i pulmonologicznej. Biorąc pod uwagę całości okoliczności sprawy, zasądzenie od ubezpieczonej tych kosztów byłoby nieuzasadnione i niesłuszne.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć ubezpieczonej, pouczając ją o prawie, terminie i sposobie złożenia apelacji.

30 kwietnia 2018 roku